

Mazowsze.
serce Polski

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Publikacja opracowana przez Małopolskie Stowarzyszenie Doradztwa Rolniczego.

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej

"Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich" Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

**Wzmacnianie roli organizacji pozarządowych
poprzez pozyskiwanie środków finansowych
oraz współpracę z sektorem publiczno-prywatnym**

KRAKÓW 2021

Publikacja bezpłatna przygotowana w zakresie operacji pn. „Wzmacnianie roli organizacji pozarządowych poprzez pozyskiwanie środków finansowych oraz współpracę z sektorem publiczno-prywatnym” w ramach Planu Działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – Plan operacyjny na lata 2020-2021.

Wydawca:

Małopolskie Stowarzyszenie Doradztwa Rolniczego, ulica Czysta 21, 31-121 Kraków

Opracowano na podstawie materiałów uzyskanych od organizacji pozarządowych oraz pochodzących z Internetu.

Fotografia na okładce: www.freepik.com.

Kraków 2021 r.

Odwiedź portal KSOW – www.ksow.pl

Zostań Partnerem Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich

Spis treści

Wstęp	3
Małopolskie Stowarzyszenie Doradztwa Rolniczego	4
Stowarzyszenie na Śliwkowym Szlaku	8
Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Powiatu Wielickiego	11
Lokalna Grupa Działania Zielony Wierchołek Śląska	14
Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Ziemi Kraśnickiej	16
Fundacja Wspomagania Wsi	19
Polska Rada Organizacji Młodzieżowych	21
Związek Młodzieży Wiejskiej	23
Lokalna Grupa Działania Ziemi Mińskiej	26
Lokalna Grupa Działania Przyjazne Mazowsze	27

Mazowsze.
serce Polski

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”
Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej „Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 - Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Wstęp

Szanowni Państwo,

Niniejsza broszura jest opisem różnych podmiotów – organizacji pozarządowych – w ramach projektu pt. „Rola i znaczenie organizacji pozarządowych w realizacji projektów na rzecz rozwoju obszarów wiejskich” realizowanego w ramach KSOW.

Zarząd i Rada Małopolskiego Stowarzyszenia Doradztwa Rolniczego od początku swojej działalności badawczej i edukacyjnej zwracali uwagę na działalność organizacji pozarządowych na terenie Polski. Dowodem na to były i są liczne publikacje naukowe i popularno-naukowe członków Stowarzyszenia z tej problematyki, organizowane konferencje naukowo-techniczne, a także realizowane projekty badawcze. Niniejsza broszura opisuje organizacje pozarządowe, pochodzące z terenu województwa świętokrzyskiego oraz działające na terenie całej Polski. Ich opisy, mają na celu uświadomienie uczestnikom szkolenia, jaką rolę i znaczenia mają NGO działające na obszarach wiejskich.

Zarząd MSDR

Małopolskie Stowarzyszenie Doradztwa Rolniczego

Małopolskie Stowarzyszenie Doradztwa Rolniczego w Krakowie z siedzibą w Uniwersyte-

cie Rolniczym (w skrócie MSDR) działa od 25.05.1993. Posiada osobowość prawną (jest zarejestrowane w Sądzie Wojewódzkim w Krakowie pod nr 928) i zrzesza osoby fizyczne oraz prawne. Stowarzyszenie jest również zarejestrowane w Central Consu-tancy Register of DG1A w Brukseli.

Celami Stowarzyszenia są:

- Inicjowanie sprzyjających warunków dla rozwoju doradztwa rolniczego i edukacji rolniczej.
- Ułatwienie aktywnego oddziaływania ośrodków naukowo-badawczych, w tym Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie, jednostek doradztwa rolniczego i branżowych instytutów naukowo-badawczych na zrównoważony rozwój obszarów wiejskich, a także na szeroko pojętą ochronę i kształtowanie środowiska naturalnego.
- Wykorzystywanie potencjału intelektualnego i badawczego uczelni i jednostek naukowo-badawczych w realizacji zadań zgłaszanych przez praktykę rolniczą.
- Rozwój doradztwa organizacyjnego, ekonomicznego, prawnego i finansowego dotyczącego infrastruktury gospodarczej wsi, gminy i regionu.
- Inspirowanie i rozwijanie twórczych inicjatyw zmierzających do przyspieszania przemian w środowiskach wiejskich, podnoszenia poziomu życia mieszkańców obszarów wiejskich, rozwoju technologii produkcji rolniczej i rynku rolnego, a także doskonalenie w tym zakresie.
- Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości rolniczej i pozarolniczej w środowisku wiejskim.
- Popularyzowanie problematyki ochrony środowiska naturalnego i ekologicznych metod gospodarowania oraz działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich.

- Aktywny udział w transferze wiedzy i innowacji oraz ułatwianie przepływu informacji o najnowszych zdobyczach nauki i techniki nadających się do zastosowania w praktyce rolniczej.
- Doskonalenie działalności zawodowej pracowników doradztwa rolniczego i edukacji rolniczej.
- Dążenie do podnoszenia poziomu życia mieszkańców obszarów wiejskich oraz aktywizacji młodzieży wiejskiej i seniorów.

Stowarzyszenie realizuje swoje cele poprzez:

- Współdziałanie z jednostkami doradztwa rolniczego, izbami rolniczymi, szkołami rolniczymi, organami władzy i administracji państwowej oraz samorządami terytorialnymi.
- Współdziałanie z właściwymi organizacjami w rozwijaniu przedsiębiorczości, spółdzielczości i pozaszkolnej oświaty rolniczej oraz współpracę z organizacjami społecznymi, jednostkami naukowo-badawczymi i produkcyjnymi, producentami i przedstawicielami agrobiznesu w kraju.
- Promowanie nowych rozwiązań technicznych, technologicznych, organizacyjnych i ekonomicznych dla potrzeb wsi i rolnictwa.
- Prowadzenie projektów badawczych i edukacyjnych przeciwstawiającym się procesom degradacji środowiska rolniczego, zjednywanie zwolenników zwalczania różnych form zanieczyszczania środowiska.
- Przygotowywanie i wydawanie materiałów informacyjnych, dokumentacyjnych, szkoleniowych i innych dla potrzeb działalności członków Stowarzyszenia.
- Inicjowanie, organizowanie i prowadzenie szkoleń, konferencji, warsztatów, seminariów i wizyt studyjnych.
- Inspirowanie i prowadzenie działalności naukowo-badawczej o charakterze użytecznym.

- Prowadzenie działalności gospodarczej zgodnie ze statutem i ogólnie obowiązującymi przepisami.
- Tworzenie wspólnych programów wdrożeniowych i upowszechnieniowych z innymi podmiotami.
- Współpracę z zagranicznymi ośrodkami naukowymi, badawczymi, doradczymi, przedstawicielami agrobiznesu i fundacjami.
- Organizowanie praktyk i wizyt krajowych i zagranicznych oraz wymiany specjalistów doradztwa, producentów, przedsiębiorców i przedstawicieli instytucji okołorolniczych.
- Promocję działalności Stowarzyszenia w środkach społecznego przekazu oraz wobec podmiotów życia publicznego.
- Integrowanie różnych środowisk społecznych wokół zagadnień rolnictwa, gospodarki żywnościowej i ochrony środowiska.

Działalnością Stowarzyszenia kieruje 5-osobowy Zarząd. Za ustalanie kierunków działalności odpowiedzialna jest 8-osobowa Rada Stowarzyszenia, która sprawuje również nadzór nad realizacją zadań. Gospodarka finansowa jest pod kontrolą 3-osobowej Komisji rewizyjnej. Członkowie Stowarzyszenia to specjaliści z różnych dziedzin: ekonomii, zarządzania, przedsiębiorczości, rolnictwa, ogrodnictwa, agroturystyki, leśnictwa, techniki rolniczej, technologii żywności, kształtowania środowiska i innych. Stowarzyszenie korzysta z zaplecza technicznego UR w Krakowie, wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego i gmin biorących udział w projektach oraz posiada środki finansowe pozwalające na sprawną administrację i zarządzanie projektami. Stowarzyszenie było organizatorem i realizatorem kilkudziesięciu kursów oraz projektów edukacyjnych z zakresu przedsiębiorczości, marketingu, agroturystyki, badań rynku, zarządzania firmą, metodyki budowania strategii rozwoju lokalnego, kształcenia umiejętności komunikowania, WPR, Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej we współpracy z partnerami krajowymi i zagranicznymi. Kursy te kierowane były do nauczycieli przedmiotów ekonomicznych w średnich szkołach rolniczych, rolników prowadzących gospodarstwa rolne i gospodarstwa agroturystyczne, osób zajmujących się dodatkową działalnością pozarolniczą, liderów wiejskich, właścicieli małych firm, doradców ośrodków doradztwa rolniczego i izb rolniczych, przedstawicieli samo-

rządów lokalnych, pracowników Oddziałów Regionalnych ARiMR, osób pozostających bez pracy oraz młodzieży wiejskiej. Działalność Stowarzyszenia ma na celu integrację środowiska naukowego z praktyką rolniczą poprzez edukacyjne działania innowacyjne wspomagające rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich w regionie Polski południowo-wschodniej, a w szczególności na obszarze województwa małopolskiego. W realizacji swych celów Stowarzyszenie współpracuje z szeregiem instytucji krajowych i zagranicznych. Będąc liderem w projektach Unii Europejskiej. Do chwili obecnej zrealizowało około 40 dużych projektów oraz ponad 20 kursów i szkoleń, których beneficjentami były różne grupy zawodowe i społeczne mieszkające na obszarach wiejskich.

Stowarzyszenie zajmuje się również działalnością wydawniczą, przygotowując i publikując własne czasopismo (kwartalnik „Wieś i Doradztwo”, 95 numerów w wersji papierowej i elektronicznej), książki i podręczniki oraz materiały edukacyjne dla uczestników programów szkoleniowych organizowanych i realizowanych przez Stowarzyszenie. Stowarzyszenie organizuje także konferencje i seminaria. Ich tematyka jest zbliżona do tematyki programów edukacyjnych, jednakże uczestniczy w nich o wiele szersza grupa osób, w tym także pracownicy naukowcy - wykładowcy z kraju i zagranicy, przedstawiciele administracji państwowej i samorządowej, parlamentarzyści. W okresie 25 letniej działalności Stowarzyszenie było organizatorem ponad 60 konferencji i seminariów. Stowarzyszenie specjalizuje się również w opracowywaniu strategii lokalnego rozwoju gospodarczego i społecznego (przy wykorzystaniu metody uczestnictwa). Do chwili obecnej opracowanych zostało 31 takich strategii dla gmin, miast i powiatów (m.in. dla: Borzęcina, Drwini, Jasienicy, Kłomnic, Lanckorony, Popowej, Porąbki, Przeciszowa, Wilamowic, Zarzecza, Łęka-wicy, Świątnik Górnych, Szczurowej, Stryszowa, Tuchowa). Pod kierunkiem członków Stowarzyszenia opracowany został Małopolski Program Rozwoju Wsi i Rolnictwa (1997). Więcej informacji o działalności MSDR można znaleźć na stronie internetowej: www.msdr.edu.pl.

Stowarzyszenie na Śliwkowym Szlaku

Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” to Lokalna Grupa Działania skupiająca 7 małopolskich gmin: Czchów, Gnojnik i Iwkowa (powiat brzeski), Łososina Dolna, Gródek nad Dunajcem, Korzenna (powiat nowosądecki) oraz Lipnica Murowana (powiat bocheński). Stowarzyszenie powstało w 2008 roku, a przyświecała mu idea Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich i możliwość udziału w Osi 4 tego programu – Leader. Siedem gmin należących do Stowarzyszenia to bogactwo historii, tradycji i kultury. To ogromny potencjał możliwości dalszego rozwoju z wykorzystaniem wszystkiego tego, co u nas najcenniejsze. Motywnym przewodnim obszaru stał się śliwkowy szlak, a charakterystycznym łącznikiem śliwka, będąca symbolem tradycji i kultury mieszkańców.

Śliwkowy Szlak wiedzie przez wszystko to, co w naszych gminach ciekawe i warte pokazania. Znajdziemy, więc tu nie tylko liczne sady i to co z przetwórstwem owoców jest związane, ale także bogate dziedzictwo duchowe i materialne pokoleń, obiekty sportowe umożliwiające aktywny wypoczynek, a także całą infrastrukturę turystyczną pozwalającą na spędzenie czasu z dala od miejskiego zgiełku.

Przyszłość „Śliwkowego Szlaku” wyznaczają różnorodne działania w oparciu o najważniejszy cel, jakim jest rozwój tego obszaru skoncentrowany na podniesieniu jakości życia mieszkańców z wykorzystaniem i poszanowaniem naszej najmocniejszej strony, czyli wartości dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.

2 kwietnia 2008 roku w Bacówce „Biały Jeleń” odbyło się Walne Zebranie Założycielskie Stowarzyszenia „Na Śliwkowym Szlaku”. Gminy: Czchów, Gnojnik, Iwkowa, Łaskowa i Lipnica Murowana podjęły decyzję o współpracy w ramach partnerstwa trójsektorowego, reprezentującego ten spójny obszar. W grudniu 2008 roku do Stowarzyszenia przystąpiły też gminy: Gródek nad Dunajcem i Łososina Dolna. 31 lipca 2008 roku Stowarzyszenie zostało zarejestrowane przez Sąd Rejonowy w Krakowie (nr KRS 0000310975). Obecnie nasza Lokalna Grupa Działania to obszar 473 km² (siedem gmin na terenie czte-

rech powiatów: bocheńskiego, brzeskiego, limanowskiego i nowosądeckiego) z liczbą ludności 54 805 (dane GUS na 31.12.2006 r.). Od kwietnia do października trwały prace nad kompletowaniem materiałów do Lokalnej Strategii Rozwoju, która jest podstawowym dokumentem określającym misję i zadania Stowarzyszenia na najbliższych kilka lat. 29 grudnia 2008 roku odbyło się w gminie Gnojnik kolejne Walne Zebranie, podczas którego Lokalna Strategia Rozwoju została zatwierdzona przez członków Stowarzyszenia. 15 stycznia złożony został wniosek do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego w konkursie na wybór Lokalnej Grupy Działania do realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju.

W konkursie startują 42 LGD z całej Małopolski, a do podziału w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich osi 4 Leader jest kwota prawie 84 milionów euro na działalność

ność grup w latach 2009-2015. Każdy, kto zainteresowany jest pozyskaniem środków finansowych na swoją działalność, powinien zapoznać się z Lokalną Strategią Rozwoju. Działalność Stowarzyszenia podzielona została na trzy komponenty. W ramach Wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju środki na projekty zgodne z misją i celami

Stowarzyszenia pozyskać będą mogli rolnicy (Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej), przedsiębiorcy (Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw), samorządy (Odnowa i rozwój wsi) oraz osoby fizyczne, organizacje pozarządowe i instytucje (Małe projekty). Warunkiem otrzymania dotacji będzie złożenie wniosku w czasie ogłaszanych przez Stowarzyszenie naborów oraz spójność planowanego przedsięwzięcia z Lokalną Strategią Rozwoju. W ramach drugiego komponentu – Wdrażanie projektów współpracy, realizowane będą działania zmierzające do nawiązania partnerstw krajowych i międzynarodowych, mających na celu wymianę doświadczeń. W ramach ostatniego komponentu (Funkcjonowanie LGD) oprócz kosztów bieżących, finansowane będą spójne działania podejmowane przez Stowarzyszenia, a mające na celu m.in. realizację badań dotyczących obszaru, informowanie o nim, a także o wdrażaniu LSR oraz pracy LGD, działalność szkoleniową dla beneficjentów poszczególnych programów, realizację wydarzeń promocyjnych oraz aktywizowanie społeczności lokalnej.

Na Śliwkowym Szlaku wszędzie tyle barw, dźwięków, zapachów, smaków. Czysta zmysłowa przyjemność!

Tyle kolorów – błękit nieba, pola malowane zbożem rozmaitem, wyłaczane pszenicą, posrebrzane żytem, ciemnozielona barwa świerków i jodeł, żółty blask słoneczników, feeria kolorów cyni, szmaragd falujących na wzgórzach traw, biel i róż naniebnych obłoczków, fiolet zagonów kwitnącej koniczyny, biel kwitnących sadów owocowych: jabłkowych i śliwkowych.

I tyle dźwięków i odgłosów natury – symfonia grających świerszczy, akompaniująca codzienności, trele zawieszonego pod niebem skowronka, szum lasu, pomruk wijącego się wśród ciemnego boru strumyka, pianie koguta o świcie, kukanie kukułki po deszczu, szczekanie psa w oddali, litanijne śpiewy przy przydrożnych kapliczkach. Cichy odgłos spadających z drzew śliwek, jabłek i gruszek – soczystych, wygrzanych słońcem, dojrziałych! Przyroda tętni życiem.

I tyle zapachów - zapach chłodnego poranka i rozgrzanego popołudnia, cichego wieczoru i gwiazdzistej nocy. Woń maciejki, malwy i dziewanny, skoszonej trawy i mokrej leśnej ziemi po burzy, kwitnących jabłoni i śliw oraz polnych gruszek. Zapach sierpnia, września i października. Zaoranego pola i palonych badyli. Dymów z ognisk i suszonych ziół. Prawdziwków i brzozaaków. Zapach ciszy.

No i smaków tyle różnorodnych! Słodkich jabłek i gruszek, ociekających gęstym sokiem, mięsistych śliwek, aromatycznych leśnych czernic, poziomek i borówek, pieczonych w ognisku ziemniaków z solą, smażonych na sosnowym żywicznym drewnie kiełbasek na patyku, wędzonej w dymie jałowcowym kiełbasy własnego wyrobu, kiszonych w gliniaku z dębowymi liśćmi ogórków z grządki, pajdy razowego chleba ze smalcem. I ten najdroższy sercu, najwspanialszy na świecie, najbardziej domowy i ekologiczny ze wszystkich – smak drożdżowego ciasta: z serem i z kruszonką, ze śliwkami, wiśniami, aronią, jabłkiem – z czym kto sobie życzy!

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Powiatu Wielickiego

W związku z nowymi wymogami Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 dotyczącymi wymogu liczby gmin wchodzących w skład LGD wśród członków Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Wielicka Wieś” oraz Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenie Wspólnota Królewskiej Puszczy zrodziła się

ła się idea o połączeniu sił i utworzeniu wspólnej LGD. Pomysł był o tyle trafny, że dotychczasowa współpraca obu LGD odbywała się wzorcowo. Realizowaliśmy szereg inicjatyw, które pomimo lokalizacji na obszarze poszczególnych Lokalnych Grup Działania uzupełniały się nawzajem. Wśród organizacji pozarządowych działających na naszym terenie jest wielu członków zamieszkałych na

obszarze działania obu LGD. Głównym czynnikiem wpływającym na ten fakt jest bliskie sąsiedztwo gmin wchodzących w skład naszego LGD oraz przynależność do jednego powiatu. Wybór wspólnego działania był zatem jedynym rozsądnym pomysłem. Na potrzeby nowego okresu programowania powołaliśmy nowe stowarzyszenie w skład, którego wchodzi członkowie dotychczasowych LGD tj. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Wielicka Wieś” i Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie Wspólnota Królewskiej Puszczy. Lokalna Grupa Działania pod nazwą Stowarzyszenie Lokalnej Grupy Działania Powiatu Wielickiego została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym postanowieniem Sądu Rejonowego dla Krakowa Śródmieście Wydział XII Krajowego Rejestru Sądowego z dnia 22 lipca 2015 r. pod NR KRS 0000568187.

Nowoutworzona Lokalna Grupa Działania jest zatem kontynuatorką działalności Stowarzyszenia Lokalnej Grupy Działania Wielicka Wieś oraz Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenia Wspólnota Królewskiej Puszczy, które w okresie programowania 2007-2013 realizowały na swoim obszarze LSR. Doświadczenie podmiotów tworzących LGD,

mające kluczowe znaczenie dla wdrażania planowanej Lokalnej Strategii Rozwoju wynika m.in. z działań: LGD Stowarzyszenie Wspólnota Królewskiej Puszczy: Realizacja podejścia LEADER w okresie programowania w latach 2007 – 2013. Obszar działania: Gmina Niepołomice, Gmina Kłaj obejmuje obszar 161,00 km², zamieszkały przez 32 084 osoby, środki do dyspozycji na lata 2009-2015: 4 748 432,00 zł. Do LGD Stowarzyszenie Wspólnota Królewskiej Puszczy wpłynęło w ramach podejścia LEADER 121 wniosków, które zostały obsłużone przez LGD i przekazane do oceny merytoryczno-formalnej do Urzędu Marszałkowskiego. Spośród 3 816 864,67 zł przeznaczonych na działanie „Wdrażanie LSR” i „Projekty współpracy” LGD wykorzystała 3 726 581,77 zł, co stanowi 97,67%. Dzięki czemu LGD uplasowało się na 3 miejscu w województwie pod względem wykorzystania środków według danych Urzędu Marszałkowskiego na dzień 13 października 2015 roku. Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie Wspólnota Królewskiej Puszczy korzystała również ze środków POKL oraz Funduszu Inicjatyw Obywatelskich realizując 4 projekty o łącznej wartości środków w wysokości ok. 155 000,00 zł. Zrealizowane ze środków LGD operacje przyczyniły się do wielu zmian na terenie gmin Niepołomice i Kłaj. Zmiany te dotyczą głównie: wzmocnienia tożsamości lokalnej, waloryzacji i rewitalizacji dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, podniesienia atrakcyjności obszarów wiejskich wokół Królewskiej Puszczy jako miejsc zamieszkania i wypoczynku, dostosowania lokalnej edukacji do zmieniających się potrzeb rynku pracy, oraz zróżnicowania rozwoju przedsiębiorczości w oparciu o lokalne tradycje. Wyżej wymienione cele realizowane były poprzez następujące cele szczegółowe: podniesienie poziomu wiedzy dotyczącej wartości dziedzictwa obszarów LGD od najmłodszego do najstarszego pokolenia, zidentyfikowanie zasobów i wyeksponowanie lokalnych walorów kulturowych i przyrodniczych, poprawa stanu infrastruktury związanej z dziedzictwem kulturowym i przyrodniczym LGD, wzrost poziomu kompetencji liderów i osób z pasją w zakresie organizacji i zarządzania dziedzictwem kulturowym i przyrodniczym, poprawa infrastruktury społecznej, wsparcie przedsiębiorczości mającej wpływ na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich, poszerzenie i zróżnicowanie oferty organizacji czasu wolnego, poprawa estetyki przestrzeni publicznej, podniesienie kompetencji i umiejętności w zakresie różnicowania przedsiębiorczości różnych grup społeczności lokalnej, diagnozowanie i monitorowanie sytuacji na rynku pracy

i edukacji, odnowienie tradycyjnych zawodów, poprawa infrastruktury edukacyjnej i na rzecz rozwoju przedsiębiorczości, budowanie relacji pomiędzy małym a dużym biznesem.

Wzmocnienie relacji i powiązań pomiędzy poszczególnymi sołectwami, domami kultury i szkołami, Modernizacja miejsc spotkań społeczności lokalnej, Rozwój inicjatyw integrujących ludność napływową, Wypromowanie działań integrujących społeczność lokalną, Poprawa oferty ukierunkowanej na młodzież, stworzenie systemu inicjowania i wdrażania projektów społecznych i gospodarczych wokół Królewskiej Puszczy, wzmocnienie systemu infrastruktury informatycznej i obiegu informacji łączących sołectwa obszaru Lokalnej Grupy Działania, podniesienie kwalifikacji lokalnych liderów w zakresie możliwości wspierania rozwoju obszarów wiejskich poprzez wykorzystanie informacji i systemów informatycznych.

Wymiernymi efektami działań we wskazanym wyżej obszarze są:

- 55 wybudowanych/ przebudowanych/ zmodernizowanych/ wyposażonych miejsc/ obiektów sprzyjających zaspokojeniu potrzeb społeczno-kulturalnych mieszkańców obszaru LGD
- 12 wydarzeń popularyzujących obszar LGD i produkt lokalny
- 10 inicjatyw w zakresie dziedzictwa kulturowego oraz historycznego
- 7 przedsięwzięć z zakresu wykorzystania nowoczesnych technologii, obsługi komputera
- 14 inicjatyw promujących prowadzenie zdrowego i aktywnego trybu życia
- 5 Inicjatyw stwarzających możliwość integracji wśród mieszkańców (regionalne festyny)
- 3 Inicjatywy z cyklu zajęć edukacyjnych dla młodzieży

Oceniając wpływ zrealizowanych ze środków LGD operacji można jednoznacznie stwierdzić, że projekty te przyczyniły się do wielu zmian na terenie gmin Niepołomice i Kłaj. Co więcej zmiany te mają charakter pozytywny – doszło bowiem do poprawy sytuacji w stosunku do stanu wyjściowego.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Wielicka Wieś” www.wielickawies.pl
Realizacja podejścia LEADER w okresie programowania w latach 2007 – 2013. Obszar działania: Gmina Wieliczka obejmuje obszar 100,00 km², zamieszkały przez 55 231 osób, środki do dyspozycji na lata 2009-2015: 7 155 504,00 zł. Do Lokalnej Grupy Działania „Wielicka Wieś” wpłynęło w ramach podejścia LEADER 130 wniosków które zostały obsłużone przez LGD i przekazane do oceny merytoryczno-formalnej do Urzędu Marszałkowskiego. Spośród 5 753 412,00 zł przeznaczonych na działanie „Wdrażanie LSR” i „Projekty współpracy” LGD wykorzystała 5 503 453 zł, co stanowi 95,66%. Dzięki czemu LGD uplasowało się na 5 miejscu w województwie pod względem wykorzystania środków według danych Urzędu Marszałkowskiego na dzień 13 października 2015 roku.

Zdaniem mieszkańców obszaru, działania promujące działalność LGD „Wielicka Wieś” były skuteczne. Zdecydowana większość ankietowanych w badania ewaluacyjnych deklarowała, że w obszarach dotyczących infrastruktury i usług turystycznych, dostępności do sportu i rekreacji, stanu infrastruktury i dostępności do kultury warunki życia poprawiły się. Ankietowani są zgodni co do działań w obszarach, które LGD przyjęło za cele szczegółowe, tj. zachowanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, oraz poprawa oferty turystycznej i agroturystycznej, że tu również dostrzegają pozytywne zmiany.

Lokalna Grupa Działania Zielony Wierchołek Śląska

Lokalna Grupa Działania „Zielony Wierchołek Śląska” (LGD) jest dobrowolnym, trwałym i samorządnym zrzeszeniem o celach niezarobkowych. LGD jest partnerstwem trójsektorowym, które tworzą organizacje pozarządowe, osoby fizyczne i jednostki samorządu terytorialnego.

LGD powstała w 2006 r. w ramach Schematu I Pilotażowego Programu Leader+ PROW 2004-2006.

- 26 lutego 2006 r. jako stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Zielony Wierchołek Śląska” została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym.

- 25 marca 2006 r. na Nadzwyczajnym Walnym Zebraniu członków wybrano Zarząd, Radę i Komisję Rewizyjną. W skład Zarządu weszło 9 osób (prezes, wiceprezes, skarbnik i 6 członków), reprezentujących partnerów społecznych, gospodarczych i publicznych.
- 8 lutego 2007 r. w ramach Schematu II Pilotażowego Programu Leader+ została podpisana z FAPA umowa na realizację projektu pn. „Rozwój i promocja Zielonego Wierchołka Śląska w oparciu o lokalne produkty oraz zasoby naturalne i kulturowe”. Projekt realizowany był do kwietnia 2008 r.
- Drugie półrocze 2008 r. to czas prac związanych z przygotowaniem lokalnej strategii rozwoju, dokumentu niezbędnego do ubiegania się o dofinansowanie działań podejmowanych poprzez społeczność lokalną w ciągu najbliższych pięciu lat.
- W grudniu 2008 r. opracowana Lokalna Strategia Rozwoju dla obszaru „Zielonego Wierchołka Śląska” została przyjęta przez Walne Zebranie członków.
- 15 stycznia 2009 r. Zarząd LGD złożył w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Śląskiego wniosek na „Wybór lokalnej grupy działania do realizacji lokalnej strategii rozwoju w ramach PROW 2007-2013”.
- 22 maja 2009 r. w Urzędzie Marszałkowskim w Katowicach prezes Zarządu LGD wraz ze skarbnikiem podpisali umowę o warunkach i sposobie realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju, która zaplanowana jest na lata 2009-2015

Cele LGD

LGD „Zielony Wierchołek Śląska” działa na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, z uwzględnieniem ochrony oraz promocji środowiska naturalnego, krajobrazu i zasobów historyczno-kulturowych, rozwoju turystyki oraz popularyzacji i rozwoju produkcji wyrobów regionalnych.

Głównymi celami statutowymi Stowarzyszenia jest działanie na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, a w szczególności:

- opracowanie Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR) na terenie działania LGD,
- podejmowanie i wspieranie działań na rzecz realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju,

- promocja obszarów wiejskich położonych na obszarze LGD,
- mobilizowanie ludności do wzięcia aktywnego udziału w procesie rozwoju obszarów wiejskich,
- upowszechnianie i wymiana informacji o inicjatywach związanych z aktywizacją ludności na obszarach wiejskich.

Członkowie LGD „Zielony Wierchołek Śląska”

Lokalna Grupa Działania jest partnerstwem trójsektorowym:

- sektor społeczny reprezentują osoby fizyczne i stowarzyszenia,
- sektor gospodarczy reprezentują przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą,
- sektor publiczny reprezentuje dziewięć gmin tworzących obszar LGD: Blachownia, Kłobuck, Krzepice, Lipie, Opatów, Panki, Popów, Przystajń, Wręczyca Wielka oraz Starostwo Powiatowe w Kłobucku.

Na koniec 2008 r. LGD liczyła 73 członków, w tym sektor społeczny reprezentowany był przez 52 członków, gospodarczy – 14 członków, sektor publiczny – 9 członków tj. wszystkie gminy z obszaru działania LGD oraz powiat kłobucki.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Ziemi Kraśnickiej

Lokalną Grupą Działania odpowiedzialną za wdrażanie niniejszej Lokalnej Strategii

Rozwoju jest Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Ziemi Kraśnickiej. Stowarzyszenie działa na podstawie przepisów ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855 z późn. zm.) i ustawy z 7 marca 2007r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju

Obszarów Wiejskich (Dz. U. z 2007r. Nr 64, poz.427) oraz Statutu Stowarzyszenia Lokalnej Grupy Działania Ziemi Kraśnickiej. W dniu 02.09.2008r. Sąd Rejonowy w Lublinie, XI Wydział Gospodarczy dokonał wpisu Stowarzyszenia LGD Ziemi Kraśnickiej do Krajowego Rejestru Sądowego Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji oraz Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej pod numerem KRS: 0000312844. Inicjatywę utworzenia Lokalnej Grupy Działania na terenie powiatu kraśnickiego, podjęła gmina Kraśnik. Przedstawiciele gminy Kraśnik zorganizowali dwa spotkania z przedstawicielami sąsiednich gmin oraz z lokalnymi liderami z różnych środowisk. Spotkania odbyły się w dniach 15.11.2007r. i 06.12.2007r. w Kraśniku i miały na celu przedstawienie Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz zasad tworzenia i funkcjonowania lokalnych grup działania. W dniu 08.01.2008r. odbyło się spotkanie zorganizowane przez gminę Kraśnik, na którym przedstawiono zasady utworzenia partnerstwa na obszarze powiatu kraśnickiego oraz możliwości jakie ono stwarza. Konsultacje gminne odbywały się w poszczególnych gminach od 22 lutego 2008 do 10 marca 2008r. W konsultacjach uczestniczyło łącznie 349 mieszkańców. 20 lutego 2008r. w Kraśniku odbyło się kolejne spotkanie z przedstawicielami gmin. Na spotkaniu przedstawiona została robocza wersja statutu i odbyła się dyskusja nad nazwą LGD. Poruszono kwestie dotyczące składu LGD, reprezentatywności sektorów, wyboru władz oraz zasad działania stowarzyszenia. Przy budowaniu partnerstwa uwzględniano wymóg trójsektorowości partnerów, tak by znaleźli się w nim przedstawiciele sektora publicznego, społecznego i gospodarczego. Grupa inicjatywna oraz koordynatorzy z poszczególnych gmin odbyli kolejne spotkania związane z formalnym tworzeniem Lokalnej Grupy Działania Ziemi Kraśnickiej. Spotkania odbyły się w dniach 12.03.2008r. i 22.04.2008r. i miały na celu doprecyzowanie zapisów statutu oraz wyłonienie władz Lokalnej Grupy Działania. Zapisy statutu gwarantują sprawne działanie LGD. Podczas spotkania w dniu 10.04.2008, omówione zostały zasady przystąpienia do LGD i zebrane zostały pisemne deklaracje o przystąpieniu do LGD. Zebranie założycielskie Stowarzyszenia LGD Ziemi Kraśnickiej odbyło się 9 maja 2008 r. w Kraśniku. Wzięło w nim udział 50 osób, w tym osoby fizyczne i przedstawiciele osób prawnych. W dniu 02.09.2008r. Stowarzyszenie zostało wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego.

W wyniku dużego zainteresowania nowo powołanym Stowarzyszeniem, nastąpiło

poszerzenie liczby członków LGD. Nowi członkowie zostali przyjęci w poczet członków uchwałą Zarządu nr 2/2008 dnia 12.12.2008r. Skład partnerstwa powiększył się o 5 członków, w tym 3 członków z sektora społecznego, jednego członka z sektora gospodarczego i jednego członka z sektora publicznego. Pod-

czas funkcjonowania LGD w latach 2008-2015 do Stowarzyszenia przystąpili nowi członkowie.

Większość terenu powiatu położona jest na obszarze Wzniesień Urzędowskich. Wschodnie krańce powiatu położone są na Roztoczu Gorajskim i Wyniosłości Giełczewskiej. Wzdłuż zachodniej jego granicy wąskim pasem rozciąga się południowa część Małopolskiego Przełomu Wisły. W południowo-zachodniej części znajduje się niewielki fragment Równiny Biłgorajskiej, będącej częścią Kotliny Sandomierskiej. Teren powiatu ma urozmaiconą rzeźbę terenu. Największe deniwelacje występują we wschodniej jego części na Roztoczu Gorajskim, a najmniejsze w południowo-zachodniej części na Równinie Biłgorajskiej. Cały powiat znajduje się w dorzeczu Wisły. Do tej największej rzeki wody odprowadza Wyżnica z Urzędówką, Sanna z Karasiówką i Tuczyń, a ze wschodniej części powiatu do Wieprza – Bystrzyca. Na wierzchowinach nie występują naturalne ciekі wodne. Pomiędzy dolinami Wisły, Wyżnicy, Sanny i Tuczyńa znajduje się jedna z największych w Polsce pustek wodnych. Odległości do wody są tu znaczne i osiągają nawet kilka kilometrów.

Fundacja Wspomagania Wsi

Misją Fundacji Wspomagania Wsi jest wspieranie rozwoju terenów wiejskich, w tym inicjatyw gospodarczych i społecznych mieszkańców wsi i małych miast oraz inicjatyw związanych z poprawą stanu infrastruktury obszarów wiejskich.

O FUNDACJI

**Fundacja
Wspomagania Wsi**

gospodarcze i społeczne oraz wysiłki związane z poprawą jakości życia na terenach wiejskich. Wspiera-

my rozwój kulturalny i oświatę. Sprzyjamy działaniom na rzecz organizowania opieki społecznej, ochrony środowiska naturalnego i polepszenia ładu przestrzennego.

Każdego roku nasze mikropożyczki wspierają rozwój kilkuset małych firm. Od początku funkcjonowania programu udzieliliśmy blisko 18 000 pożyczek. Dzięki programowi edukacji finansowej corocznie około 1 000 zainteresowanych może pogłębiać swoją wiedzę o przedsiębiorczości.

Współpracujemy z samorządami lokalnymi w całej Polsce. Poprzez cykliczne spotkania umożliwiamy im uzupełnianie wiedzy dotyczącej zmieniającego się prawa, postępu technologicznego i społecznego. Wspieramy również samorządowców w prowadzeniu dialogu z mieszkańcami.

Dzięki programowi szkoleń co roku wspomagamy lokalne organizacje wiejskie w lepszym działaniu na rzecz społeczności i aktywnym uczestniczeniu w życiu wspólnoty samorządowej. Oferując dostęp do sprawdzonych informacji i rzetelnej wiedzy na naszych portalach internetowych zachęcamy wszystkich do budowania własnego zdania o otaczającej ich rzeczywistości. Dzięki konkursom edukacyjnym każdego roku wspieramy ponad 1 000 uczniów szkół średnich w całej Polsce w poszerzaniu horyzontów.

OBECNE DZIAŁANIA FUNDACJI

Mikropożyczki dla mikroprzedsiębiorstw działających na terenach wiejskich i w miastach liczących do 40 tys. mieszkańców. Obecnie programy pożyczkowe prowadzone są w województwach podkarpackim, kujawsko-pomorskim, lubelskim, warmińsko-mazurskim, świętokrzyskim i podlaskim.

Edukacja finansowa – ABC przedsiębiorczości na wsi. Program dla mieszkańców wsi i małych miast, którzy chcą pogłębić swoją wiedzę o przedsiębiorczości i dowiedzieć się, jak otworzyć i prowadzić indywidualną działalność gospodarczą.

Nasza Przestrzeń. Konsultacje społeczne planów miejscowych na wsi i w małych miastach. Celem programu jest przygotowanie urzędników do prowadzenia i promocji dialogu w planowaniu przestrzennym.

Akademia Wójta. Program dla samorządowców, głównie wójtów i burmistrzów, pozwalający uzupełnić wiedzę w zakresie zmieniającego się prawa, postępu technologicznego i społecznego.

Warsztaty szkoleniowe w Łowiczu dla liderów organizacji lokalnych, którzy chcą podnosić umiejętności w planowaniu i realizacji projektów na rzecz społeczności lokalnych.

Spotkania w Marózie. Spotkania aktywnych działaczy organizacji pozarządowych działających na obszarach wiejskich. Od ponad 15 lat organizujemy je wspólnie z Nidzicką Fundacją Rozwoju „NIDA”, z udziałem finansowym Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności.

Archiwum Wspomnień Jana Pawła II. Konkurs dziennikarski skierowany do gimnazjalistów i licealistów prowadzony przez Fundację Wspomagania Wsi we współpracy z Instytutem Papieża Jana Pawła II. Jego celem jest zebranie wspomnień zarówno prywat-

nych, jak i wpisujących się w kontekst społeczno- polityczny czasów Jana Pawła II i stworzenie archiwum historii mówionej.

Polska Rada Organizacji Młodzieżowych

Po zmianie systemu politycznego w 1989 roku wielokrotnie podejmowano próby założenia krajowej rady młodzieży, jednakże kończyły się one niepowodzeniem. Niełatwo było uzyskać konsensus wśród organizacji młodzieżowych co do tego, jak Rada ma wyglądać.

**Polska Rada
Organizacji
Młodzieżowych**

Dopiero w marcu 2010 roku zawiązała się Grupa Inicjatywna na rzecz powołania Rady. Sygnatariuszami listu intencyjnego byli: Związek Harcerstwa Polskiego, Związek Młodzieży Wiejskiej, Stowarzyszenie Polska Rada Młodzieży, Fundacja” Świat na TAK” oraz Akademicki Związek Sportowy. Pierwsze spotkanie i warsztaty odbyły się w maju tego samego roku w Sulejówku. Kilka miesięcy później, w październiku, grupa spotkała się na „networking days” organizowane przez Europejskie Forum Młodzieży. W grudniu rozpoczęły się pierwsze prace nad statutem i do lutego 2011 trwały konsultacje nad projektem statutu wśród organizacji zaangażowanych w proces powoływania Polskiej Rady Organizacji Młodzieżowych.

Ostatecznie w lutym 2011 r. statut nowej rady: Polskiej Rady Organizacji Młodzieżowych, został zatwierdzony. Do najważniejszych statutowych zapisów należały następujące punkty:

- nazwa: Polska Rada Organizacji Młodzieżowych;
- Forma prawna: Związek Stowarzyszeń;
- Członkowie – organizacje młodzieżowe oraz zrzeszające młodzież.

- Organizacja młodzieżowa- stowarzyszenie lub osoba prawna (..) współzarządzane przez osoby do 35 roku życia, którego co najmniej 2/3 członków jest wieku do 35 lat.
- Organizacja zrzeszająca młodzież – stowarzyszenie/osoba prawna j.w, która posiada wyodrębnione w statucie struktury organizacyjne, w których co najmniej 2/3 członków jest wieku do 35 lat.
- Fundacje mają statut członka wspierającego
- Powołany został Zespół stały ds. młodzieżowych rad
- Odwołanie się do Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka

4 kwietnia 2011 w siedzibie Ministerstwa Edukacji Narodowej (MEN) odbyło się spotkanie założycielskie Polskiej Rady Organizacji Młodzieżowych na którym zatwierdzono strukturę, cele oraz statut. Nowo powstała rada od razu włączyła się w wydarzenia związane z prezydencją Polski w Radzie Unii Europejskiej. Starania o rejestrację w KRS trwały jeszcze do grudnia 2012 roku. W czerwcu 2013 został wybrany pierwszy zarząd sprawujący dwuletnią kadencję.

Zbieramy, wzmacniamy i reprezentujemy głos polskiej młodzieży!

Prowadzimy działania rzecznicze na trzech poziomach: europejskim, narodowym i lokalnym. Na poziomie europejskim przeprowadzamy Unijny Dialog Młodzieżowy, który skutkuje w prezentowaniu konkretnych postulatów młodych instytucjom unijnym. Pełnimy funkcję Narodowej Rady Młodzieży w Europejskim Forum Młodzieży.

Na poziomie narodowym spotykamy się z decydentami, uczestniczymy w komisjach i zespołach parlamentarnych. Przeprowadzamy serie konsultacji, spotkań, debat i warsztatów. Zajmujemy się przygotowaniem raportów, analiz a nawet propozycji legislacyjnych.

Wspieramy młodych w ich inicjatywach i pomagamy w rozwiązywaniu ich problemów na poziomie lokalnym. Odwiedzamy polskie miasta, miasteczka i wsie, inicjując dialog pomiędzy młodzieżą a decydentami!

Związek Młodzieży Wiejskiej

Związek Młodzieży Wiejskiej to organizacja zrzeszająca osoby do 35 roku życia. Działamy na arenie kraju od 1928 roku reprezentując interesy młodzieży z obszarów wiejskich oraz małych miasteczek.

Historia ZMW to historia młodych dziewcząt i chłopców, którzy scenariuszami życia uświetniali imię organizacji, ale również prezentowali postawy patriotyczne, postępowe czy prospołeczne wpływające na rozwój naszej Ojczyzny. Często te historie miały charakter heroicznych wyzwań, gdy młodym ludziom przychodziło stanąć do walki o wolność kraju zasilając oddziały m. in. Batalionów Chłopskich. Działaczom ZMW Polskość kojarzyła się nie tylko z przywiązaniem do narodu, ale przede wszystkim z równym traktowaniem ogółu obywateli bez względu na płeć, stan zamożności czy pochodzenie. Młodzi ludzie z ZMW często musieli podejmować walkę o sprawiedliwy dostęp do edukacji, pracy czy ziemi dla młodych rolników. Sprawiedliwość społeczna wyznacza granice dla sumienia działaczy ZMW by nie zapominać o tych, którzy mogą zostać wykluczeni ze społeczeństwa obywatelskiego.

Możliwość organizowania się sprzyja budowaniu relacji między ludźmi a zarazem wzmacnia głos organizacji. Dzięki ZMW młodzi ludzie mogą realizować swoje pasje i zainteresowania, ale również zdobywać nowe kwalifikacje i poszerzać horyzonty. Możliwość rozwoju osobowościowego sprawia, że działacze Związku Młodzieży Wiejskiej mają możliwość korzystania z dóbr jakie stwarza rozwój Polski, a także członkostwo w Unii Europejskiej.

Dokąd zmierza Związek Młodzieży Wiejskiej? ZMW cały czas się z mienia obecnie

możemy powiedzieć, że z organizacji 1.9 stajemy się nowoczesną organizacją w wersji 2.0. Staje się tak dzięki ciągłej wymianie pokoleń a co za tym idzie poruszaniu problemów, które nurtują młodzież współcześnie. W naszych działaniach nie zapominamy o bezrobociu wśród młodych, które obejmuje co raz większą część młodej populacji. Pamiętamy również o ekonomii społecz-

nej, dającej dodatkowe możliwości pracy czy rozwoju kwalifikacji. Kwestią istotną w działaniach ZMW jest pełnowartościowy udział młodych ludzi w życiu obywatelskim zarówno w naszym kraju jak i Europie. Dziś w kosmopolitycznym Świecie jesteśmy wiodącą organizacją korzystającą z wymian międzynarodowych czy staży zagranicznych dla młodych ludzi.

Początki ruchu młodzieży wiejskiej na ziemiach polskich sięgają czasów przed I wojną światową. Duży wpływ na wzrost aktywności społecznej młodego pokolenia chłopów wywarła w owym czasie rewolucja 1905-1907 r. To właśnie wtedy w środowisku wiejskim zaczęły spontanicznie powstawać amatorskie zespoły teatralne, chóry, straże pożarne, których założycielami byli przede wszystkim wychowankowie pierwszych szkół rolniczych. Istotnym krokiem prowadzącym do koordynacji wszystkich tych zróżnicowanych pod względem formy poczynań było powołanie w r. 1911 pisma dla młodzieży wiejskiej pod nazwą „Świt – Młodzi idą” wydawanego przy poparciu działaczy rodzącego się ruchu ludowego. Wśród współpracowników tegoż pisma znaleźli się także przedstawiciele radykalnego nurtu w ruchu robotniczym.

Głównym celem działalności ZMW RP było – jak głosił statut – „Uzgadnianie i ogniskowanie pracy nad podniesieniem duchowego i gospodarczego poziomu oraz poczucia obywatelskiego młodzieży wiejskiej”. Początkowo Związek uważał się za organizację apolityczną, spełniającą wyłącznie funkcje społeczno-oświatowe i wychowawcze. Na terenie wiejskim współpracował blisko z organizacjami ruchu ludowego, nie deklarując jednakże poparcia dla żadnego ze stronnictw i nie angażując się w spory i walki partyjne. Swą pracą uświadamiającą oddziaływał na opinię wsi w kierunku zjednoczenia ruchu ludowego.

Od roku 1931 „Wici” aktywnie uczestniczyły, pośrednio lub bezpośrednio, w opozycyjnych akcjach Stronnictwa Ludowego – strajkach, manifestacjach i wiecach.

Angażując się w walkę polityczną, „wiciarze” w dużej mierze wpłynęli na rozszerzenie się ruchu antysanacyjnego na wsi. Szczególne znaczenie miało wypracowanie przez „wiciarzy” zasad polskiego agraryzmu, który stał się podstawą ideologiczną programów zarówno ZMW RP, jak i SL. Lata okupacji hitlerowskiej stały się sprawdzianem patriotyzmu i zdolności organizacyjnych pokolenia „wiciarzy”. Łączyli dwa atrybuty – żołnierza i działacza polityka, przenosząc do organizacji konspiracyjnej wszystkie doświadczenia zdobyte w okresie międzywojennym. Powołane w połowie 1940 r. decyzją Centralnego Kierownictwa Ruchu Ludowego Bataliony Chłopskie stanowiły swojego rodzaju fenomen nie tylko w ponad stuletniej działalności politycznego ruchu ludowego i wiciowego, lecz również w dziejach narodu polskiego. Utworzone przez chłopów i przez nich w okresie całej okupacji dowodzone, dały dowód głębokiego patriotyzmu rzesz chłopskich oraz zdecydowania całego ruchu ludowego w urzeczywistnieniu idei Polski Ludowej – demokratycznej i sprawiedliwej. Po zakończeniu działań wojennych ZMW RP „Wici” był jedną z pierwszych organizacji społeczno-politycznych, które reaktywowały swą działalność. Nawiązując do programu i metod pracy okresu międzywojennego, młodzież wiciowa włączyła się w odbudowę Polski. Fenomen „Wici” w owym czasie nie mógł być jednak powtórzony.

Młodzieńczy zapał, romantyzm, gotowość do poświęceń i ofiar, ciekawość świata, otwartość umysłu, krytycyzm wobec zastanej rzeczywistości - to cechy charakteryzujące każde młode pokolenie. Warunkowały one także postawy młodych mieszkańców wsi, ale najpełniej uzewnętrzniały się w dążeniach młodego pokolenia chłopów w 1956 r. W grudniu 1980 r. Związek Młodzieży Wiejskiej został odbudowany i kontynuował formy działalności sprzed roku 1976. Ze zdobyczy sierpnia 1980 roku młode pokolenie wsi zachowało własną organizację, inne powstałe w tym czasie po stanie wojennym zaprzestały działalności. Świadczyło to o sile idei i społecznym zapotrzebowaniu na ZMW. W istniejących warunkach – zrodzony z buntu społecznego związek, aby istnieć był jednak silnie uzależniony od PZPR. Związek Młodzieży Wiejskiej w 1982 r. liczył już 200 tysięcy członków i był największą w Polsce organizacją skupiającą młodzież ze środowisk wiejskich i małomiasteczkowych. Okres ten w działalności organizacji to wchodzenie pokoleń, które

urodziły się w wolnym kraju bez bagażu poprzedniego ustroju. W życiu organizacji to dalszy ciąg przemian, w której to ZMW w pełni przekształciło się na nowoczesną organizację III sektora czyli organizację pozarządową (NGO). Gdy organizacja powstawała nikt nie przypuszczał, iż w przyszłości będzie ustawa określająca zasady działania fundacji czy stowarzyszeń. Zmiana ta oprócz dostosowania się statutowego wymusiła na ZMW dostosowania się do konkurencji zabiegając o dofinansowanie w ramach projektów na rzecz młodzieży.

Lokalna Grupa Działania Ziemi Mińskiej

Szansa jaka pojawiła się w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, a zwłaszcza oś 4 Leader, zainspirowała mieszkańców gmin powiatu mińskiego do założenia stowarzyszenia.

Proces budowania partnerstwa miał charakter oddolny. W spotkaniach uczestniczyli przedstawiciele wszystkich trzech sektorów, społecznego, gospodarczego i publicznego. Efektem tych działań było zwołanie **pierwszego spotkania** w dniu 18 grudnia 2007

r. w Starostwie Powiatowym w Mińsku Mazowieckim w którym uczestniczyło 13 osób, a które zapoczątkowało całą serię spotkań na terenie siedmiu gmin powiatu mińskiego. Dyskutowano o warunkach i możliwościach utworzenia LGD, liczbie gmin, które mogłyby wejść w skład grupy, warunkach formalnych i organizacyjnych funkcjonowania LGD. Przez cały okres przygotowań do formalnego spotkania – walnego przyszłych członków LGD odbywały się spotkania w gminach, na których informowano o podjętej inicjatywie i zachęcano do udziału w tworzonej stowarzyszeniu.

Wynikiem tych prac było zebranie założycielskie, które odbyło się 28 lipca 2008 r. w obecności 57 osób z siedmiu gmin, które zadeklarowały swój udział w stowarzyszeniu jako osoby prawne lub fizyczne. Kilkuosobowa grupa inicjatywna, która powstała pod

przewodnictwem v-ce wójta Jakubowa, prowadziła rozmowy z wójtami i burmistrzem Halinowa zachęcając ich do wejścia jako członek prawny do stowarzyszenia.

Podejmowano również próby włączenia wszystkich gmin powiatu, ale okazało się, że część gmin zadeklarowała już swój udział w partnerstwie poza obszarem powiatu, tak, że ostatecznie w skład LGD weszły gminy: Dębe Wielkie, Dobrze, Halinów, Jakubów, Mińsk, Mazowiecki, Siennica i Stanisławów.

W skład grupy założycielskiej weszło 57 osób reprezentujących:

- 7 podmiotów publicznych
- 40 podmiotów społecznych
- 10 podmiotów gospodarczych

Uchwalono statut Stowarzyszenia w dniu 28 lipca 2008 r. Grupa przyjęła nazwę – Lokalna Grupa Działania Ziemi Mińskiej. Wniosek rejestracyjny do sądu złożono w dniu 30 lipca 2008 r. Pierwsze Walne Zebranie członków odbyło się 5 października 2008 r. w Mińsku Mazowieckim. Uczestniczyło w nim 42 osoby.

Lokalna Grupa Działania Przyjazne Mazowsze

JAK POWSTAŁA LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA–PRZYJAZNE MAZOWSZE?

Lokalna Grupa Działania–Przyjazne Mazowsze powstała na bazie Mazowieckiego Stowarzyszenia Doradztwa Rolniczego (2003-2008) utworzonego przez prezes Grażynę Opolską. Stowarzyszenie to zrealizowało 22 projekty, w tym międzynarodowe a także uczestniczyło

w Schemacie I Pilotażowego Programu Leader+ (Schemat PPL+). Jego działania służyły rozwojowi obszarów wiejskich. Z chwilą uruchomienia Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 na Walnym Zebraniu Członków stowarzyszenie 30 lipca 2008 r. podjęło uchwałę w sprawie opracowania

Lokalne Strategie Rozwoju i dokonania zmian w statucie pozwalających w nowej for-

mule, pod nowym szyldem oddziaływać na rozwój małych ojczyzn. Prezes Grażyna Opol-ska rozszerzyła grono członków zapraszając do współpracy gminy oraz lokalnych przedsię-biorców, wypracowała zmiany w statucie i zaproponowała nową nazwę stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania–Przyjazne Mazowsze. Do LGD–Przyjazne Mazowsze przystąpiły gminy powiatu płońskiego – sektor publiczny, przedsiębiorcy – sektor gospodarczy oraz inne stowarzyszenia – sektor społeczny. W ten sposób z inicjatywy prezes Grażyny Opol-skiej mieszkańcy utworzyli trójsektorowe partnerstwo będące podstawą podejścia Leader. Zmiany w statucie i zarządzie usankcjonowało Walne Zgromadzenie Członków dnia 29.10.2008 roku, a nowy zarząd potwierdził zapisami w Krajowym Rejestrze Sądowym.

LGD–PRZYJAZNE MAZOWSZE W LATACH 2008 – 2014

W listopadzie 2008 r. podczas warsztatów z mieszkańcami gmin: Baboszewo, Dzie-rzążnia, Joniec, Naruszewo, Nowe Miasto, Płońsk, Raciąż, Sochocin, Żałuski i Raciąż mia-sto stowarzyszenie wypracowało Lokalną Strategię Rozwoju dla Lokalnej Grupy Działania–Przyjazne Mazowsze. Kilkuosobowy zespół społeczniczek przy wsparciu prezes Grażyny Opol-skiej przygotował 2 wnioski: „Wybór lokalnej grupy działania do realizacji lokalnej strategii rozwoju” i drugi „Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiętńo-sci i aktywizacja” w celu pozyskania środków z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach PROW Oś 4 Leader. LGD–Przyjazne Mazowsze złożyła je 15 stycznia 2009 r. do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego. W maju 2009 r. Zarząd Województwa Mazowieckiego wybrał 35 Lokalnych Grup Działania, w tym LGD–Przyjazne Mazowsze, do realizacji Lokalnych Strategii Rozwoju w ra-mach osi 4 Leader Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Stowarzy-szeniu otrzymało dofinansowanie na realizację LSR w wysokości 6, 7 mln, na funkcyjono-wanie LGD i aktywizację 1,675 mln zł na podstawie umowy z 2 czerwca 2009 r.

Stowarzyszenie miało na celu przede wszystkim:

- Działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich.
- Realizację lokalnej strategii rozwoju opracowanej przez lokalną grupę działania.

- Promocję obszarów wiejskich.
- Aktywizowanie ludności wiejskiej, do wzięcia udziału w procesie rozwoju obszarów wiejskich.
- Upowszechnianie i wymianę informacji o inicjatywach związanych z aktywizacją ludności.
- Popularyzowanie problematyki ochrony środowiska naturalnego i ekologicznych metod gospodarowania.
- Wspieranie rozwoju turystyki.
- Budowanie kapitału społecznego, działalność wspomagającą rozwój wspólnot i społeczności lokalnych.
- Przyczynianie się do powstania nowych miejsc pracy na obszarach wiejskich; promocja zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy.
- Polepszenie zarządzania lokalnymi zasobami i ich waloryzacja.
- Działania na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społecznościami; współpraca międzynarodowa.
- Działalność wspomagająca technicznie, szkoleniowo, informacyjnie lub finansowo organizacje pozarządowe oraz partnerów LGD w zakresie zgodnym z celami LGD.

Obszar i zakres działania

Lokalna Grupa Działania - Przyjazne Mazowsze działała na obszarze 10 gmin powiatu płońskiego, liczba mieszkańców tego obszaru wynosiła 57761. Jej zadaniem była poprawa jakości życia na wsi poprzez umożliwienie mieszkańcom realizacji projektów, w ramach Leader PROW na lata 2007 - 2013. Wizja LSR to dążenie, aby był to „obszar przede wszystkim atrakcyjny do osiedlania się – aby chciało się tu mieszkać, sprzyjający rozwojowi lokalnej przedsiębiorczości, centrum turystyki weekendowej, znany w regionie z produktu lokalnego”. W trosce o potrzeby mieszkańców i promocję obszaru LGD– Przyjazne Mazowsze organizowała, spotkania informacyjne w gminach, szkolenia tematyczne, wizyty studyjne, warsztaty rękodzieła artystycznego, konkursy, wydała publikacje, opracowania, brała udział w targach i imprezach lokalnych i ponadlokalnych. Dzieliła się dobrymi praktykami z innymi lokalnymi grupami w kraju i Europie.

LGD - Przyjazne Mazowsze we współpracy z Lokalnymi Grupami Działania: Partnerstwo Zalewu Zegrzyńskiego, Aktywni Razem oraz grupą z Finlandii Perapohjolankehitytys ry zrealizowała w latach 2013 - 2014 międzynarodowy projekt pt. Turystyka dla Ożywienia Gospodarczego Obszarów Wiejskich (Tourism for Economic Revival of Rural Areas - TERRA). Efektem działań było m.in. nawiązywanie współpracy pomiędzy firmami turystycznymi z Laponii, Mazowsza i Kujaw, wypracowanie zintegrowanej oferty turystycznej, wymiana dobrych praktyk i wizyty studyjne, a także wzajemna promocja obszarów oraz liczne publikacje.

LGD-Przyjazne Mazowsze propagowała działania ze swojego obszaru wykorzystując koncepcję „Przyjazny skrzat – marka lokalna”. Stworzona z udziałem mieszkańców „Przyjazny skrzat – marka lokalna” miała na celu jak najlepiej kojarzyć się odbiorcom usług i produktów z naszego terenu i tworzyć jego pozytywny wizerunek.

Sukcesem stowarzyszenia było pozyskanie dodatkowych w drugim konkursie ogłoszonym przez samorząd województwa mazowieckiego. 5 milionów zł na realizację rozszerzonej LSR – na funkcjonowanie LGD i na aktywizację. Umowę w tej sprawie LGD-Przyjazne Mazowsze zawarło 28.01.2013 r.

W minionej perspektywie finansowej dzięki pracy LGD-Przyjazne Mazowsze gminy, parafie, stowarzyszenia, rolnicy, przedsiębiorcy czyli mieszkańcy z powiatu płońskiego,

skorzystali ze wsparcia finansowego w kwocie 9 mln 67 tys. zł i zrealizowali 140 projektów w ramach Leader PROW na lata 2007 - 2013. LGD-Przyjazne Mazowsze podejmowała poza LEADER-em

wiele inicjatyw służących rozwojowi obszarów wiejskich, poznaniu dobrych przykładów z zagranicy, popularyzowaniu dziedzictwa kulinarnego mazowieckiej wsi. Niektóre z nich zyskały uznanie i prestiż, przykładem jest propagowanie nowatorskiej metody poznawania małych ojczyzn z wykorzystaniem questu. Warsztaty i utworzenie questu pt. „Piachem, Półką, lasem z ptasim kompasem” w 2014 roku unijni eksperci wpisali do bazy dobrych

praktyk Europejskiej Sieci Obszarów Wiejskich jako godne popularyzowania przez inne LGD.

LGD–PRZYJAZNE MAZOWSZE W LATACH 2015 – 2023

LGD–Przyjazne Mazowsze w latach 2014 - 2015 przeprowadziła konsultacje z mieszkańcami gmin powiatu płońskiego i opracowała nową Lokalną Strategię Rozwoju - Strategię Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność, przygotowała szczegółowe zasady funkcjonowania stowarzyszenia, by 31 grudnia 2015 roku złożyć wniosek w konkursie na pozyskanie środków w ramach inicjatywy LEADER na lata 2014-20220.

Wyniki konkursu ogłoszono w kwietniu 2016 r. i 17.05.2016 r. Samorząd Województwa Mazowieckiego podpisał zarządem LGD–Przyjazne Mazowsze „Umowę o warunkach i sposobie realizacji Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność”. Stowarzyszenie otrzymało 8 mln zł na realizację Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność oraz 1,85 mln zł na koszty bieżące i aktywizację z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, w ramach PROW na lata 2014-2020. Mieszkańcy 11 gmin: Baboszewo, Czerwińsk nad Wisłą, Dzierżążnia, Joniec, Naruszewo, Nowe Miasto, Płońsk, Raciąż, Miasto Raciąż, Sochocin i Żałuski mogą ubiegać się o dofinansowanie projektów z zakresu przedsiębiorczości, współpracy gospodarczej. Stowarzyszenia, parafie i samorządy gminne pozyskują pieniądze na rozwój ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej, zachowanie dziedzictwa lokalnego, a także promowanie obszaru.

Stowarzyszenie w okresie 2016-2023 ma na celu wspieranie rozwoju lokalnego na obszarze gmin będących członkami stowarzyszenia z uwzględnieniem potrzeb społecznych, gospodarczych oraz środowiskowych, w tym:

1. Działania na rzecz rozwoju gospodarczego poprzez wspieranie inicjatyw mieszkańców, przedsiębiorców, rolników, które mają służyć rozwojowi przedsiębiorczości, turystyki, poszerzeniu lokalnych rynków zbytu, krótkim łańcuchom dostaw, promocji produktów i wyrobów lokalnych, regionalnych.

2. Poprawę zarządzania lokalnymi zasobami i ich waloryzację (Wykorzystanie lokalnych zasobów: surowców, miejscowej infrastruktury, położenia geograficznego, dziedzictwa kulturowo-przyrodniczego i historycznego, potencjału mieszkańców, itp.).
3. Podnoszenie wiedzy mieszkańców wsi z ochrony środowiska naturalnego, zmian klimatycznych, innowacji i wspieranie działań w tym zakresie.
4. Podnoszenie kompetencji osób z obszaru LSR w powiązaniu z zakładaniem działalności gospodarczej rozwojem przedsiębiorczości lub dywersyfikacją źródeł dochodów.
5. Budowanie kapitału społecznego, w tym wspieranie partycypacji społeczności lokalnej, wspomaganie rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych.
6. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu, wspieranie powstawania nowych miejsc pracy, promocję zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy, w tym działania na rzecz osób niepełnosprawnych.
7. Inspirowanie i rozwijanie inicjatyw zmierzających do: przyspieszania przemian w środowiskach wiejskich, podnoszenia poziomu życia rodzin na obszarach wiejskich, rozwój przedsiębiorczości na poziomie gospodarstwa, wspieranie dywersyfikacji źródeł dochodów mieszkańców w tym tworzenie i rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego.
8. Promocję obszarów wiejskich, zwłaszcza produktów lub usług lokalnych oraz lokalnej przedsiębiorczości.
9. Zachowanie dziedzictwa lokalnego.
10. Rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej.
11. Wspieranie działań sprzyjających rozwojowi edukacji, oświaty, wychowania, kultury.
12. Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu.
13. Wzmocnienie konkurencyjności obszarów wiejskich i budowanie marki regionu.
14. Działania na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społecznościami, współpraca międzynarodowa.

Obszar i zakres działania

Obszar LGD-PM na 31 grudnia 2014 r. zamieszkiwało 66,2 tys. osób. Łączna powierzchnia gmin stanowiących LGD-PM wynosi 1368,19 km², co stanowi 99,16% powierzchni powiatu i 3,85% powierzchni województwa. W tym okresie programowania do stowarzyszenia dołączyła gmina Czerwińsk nad Wisłą. Obszar LGD leży w północno-zachodniej części województwa i pod względem geograficznym stanowi spójną całość.

Zadaniem LGD–Przyjazne Mazowsze jest poprawa warunków życia na wsi poprzez umożliwienie mieszkańcom realizacji projektów z udziałem środków finansowych z Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność, który jest częścią Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020. Ta poprawa następuje poprzez zapewnienie dostępu do podstawowych usług dla ludności, pozyskiwanie dochodów z różnych źródeł, tworzenie miejsc pracy, podnoszenie kompetencji mieszkańców obszarów wiejskich, rozwój przedsiębiorczości, infrastruktury turystycznej, społecznej. W tej LSR ważne jest wykorzystanie w rozwoju naszego obszaru jego zasobów kulturowych i przyrodniczych, a także otwarcie się na innowacje oraz działania promocyjne. Pomoc kierowana jest do mieszkańców naszych gmin a w szczególności do przedsiębiorców, przedstawicieli lokalnych organizacji i instytucji, lokalnych liderów oraz wszystkich tych, którzy mają pomysł na rozwój obszaru i poprawę jego atrakcyjności. Największe środki w tej perspektywie są skierowane do przedsiębiorców. Ponad 4 mln zł przeznaczone jest na zakładanie działalności gospodarczej i rozwój mikroprzedsiębiorstw oraz wspieranie współpracy gospodarczej w zakresie krótkich łańcuchów dostaw, sieciowania usług lokalnych, usług turystycznych. Są preferencje dla grup defaworyzowanych z uwagi na dostęp do rynku pracy tj. do osób, które należą do jednej z grup – osoby młode do 30 roku życia, kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka, osoby powyżej 50 roku życia oraz długotrwale bezrobotne.